מאי טעמא דר' יוחנן אליבא דר' מאיר. קלא קשה דשאני אבר בהמה דמדאורייתא שרי אף באכילה כדאמרינן לקמן (דף עד.) דאין להם אלא מלות פרוש וי"ל דמ"מ בעי דכמו שנזרו עליו תכשיט איסור אכילה מומאה ממי היה להו לינזור:

שחיטה תמיכה. תימה דאדפריך תמיכה עפי הוה ליה לאקשויי מינה לריש לקיש:

הוכשרו בדמיה. אין לדקדק מדמועיל הדם להכשיר האבר אלמא לא חשיב כיפול דמה לא הוה משי מידי אלא מדבעי הכשר לקבל טומאת אוכלין קא דייק כדפירש בקונטרס אלמא אין בו טומאת אבר מן החי והייט טעמא דדם בהמה מועיל להכשיר האבר אפי' הוי כיפול משום דאמר בהמה נעשית יד לאבר וא"ת וכיון דמדאורייתא האבר מוחר באכילה לרבי יוחנן כדאמרינן בסמוך ל"ל הכשר מדם בהמה דר' יוחנן גופיה אית ליה בפירקין (לקמן דף עד:) דר"מ סבר כר' שמעון דשחיטה מכשרת ור' שמעון ממי דקאמר לא הוכשרו מפרש רב אשי בהעור והרוטב (לקמן דף קכח.) דטעמא דר"ש משום דדם לא מכשיר דשחיטה מכשרה ולא דם ושחיטה ממי לא מכשרה הואיל ואינה מתרת באכילה ואמאי והרי מתרת באכילה מן התורה וי"ל דמשום דמדאורייתא לא מכשרת שחיטה אפי' לר"ש כדאמר לעיל בפ' השוחט (דף לו:) עשאוהו כהכשר מים מדרבנן וכיון שאבר אסור מדרבנן לא מהניא ליה הכשר שחיטה דלא הויא ממי אלא מדרבנן וא"ת להנהו דמוקמי פלוגתייהו בהעור והרוטב (לקמן דף קכז:) דר"מ ור"ש בבהמה נעשית יד לאבר לו בחוזה בקטן ואין גדול עולה עמו דלרבי שמעון אין נעשית יד מגא להו דכיון דאיכא למימר דטעמא דרבי שמעון משום דדם לא מכשר ואמאי פליגי אדב אשי וי"ל דדייקי ליפא דרבי שמעון דאמר לא הוכשרו ולא קאמר אין הדם מכשיר משמע אפילו היה הדם מכשיר הכא לא הוכשרו:

אי מהניא ה"א כו'. ולעולם שחיטה עושה ניפול הקשה הרב ר' שמואל מורדו"ן *א"כ היכי קאמר ר"ש לא הוכשרו דמשמע דע"י בהמה הוא דלא הוכשרו אבל הכשר מועיל להם והא אוכל שאי אתה יכול להאכילו (ע"י) לאחרים הוא כיון דשחיטה עושה ניפול והוי בשר מן החי ואין קרוי אוכל לר"ש כדאמר בסוף העור והרוטב (לקמן דף קכט.) ולא מקבל טומאה וי"ל דר"ש לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים הוא ולא מקבל טומאה אלא לדידהו אוהו לי מיהא דלא הוכשרו:

סלקא דעתך אמינא הואיל ומטמא טומאה חמורה אגב אביו לא ליבעי הכשר. כדאמרינן בפרק בא סימן (נדה דף נא.) מה זרעים שאין סופם כו' קמ"ל דוקא סופו אבל תחלתו כי האי דתחלתו מטמא טומאה חמורה ואין עוד סופו לטמא טומאה חמורה מפקרים לריך הכשר כך פי' בקונטרס והדין עמו שפקרים כן דדוקא כשפקרים לריך הכשר אבל בעודו מחובר אין לריך הכשר להלטרף לפחות מכביצה אע"ג דמעטה עץ שימש כדאמר בהעור והרוטב (לקמן דף קכט.) דהא אמרינן בסוף פ' מבול יום (זבחים דף קה.) דפרה ופרים (פ) מטמאים אוכלין ומשקין מחמת שסופן לטמא טומאה חמורה ולא אמרינן מעטה עץ הוא אף על גב דטומאה חמורה שלהן אינו מעטה לאוזות אוכל דאפילו העוסק בשריפת עור ועצמות מטמא בגדים ולריך לומר דטעמא דמעטה עץ שימש מהניא לכשפירש שאין סופו לטמא עוד טומאה חמורה והא דאמר בפ"ק דפסחים (דף יח:) פרה ששחתה מי חטאת בטלו במעיה ומפרש התם דבטלו מטומאה חמורה אבל טומאה קלה מטמאים לא חשיבי התם מעטה עץ לפי שמתחלתן לריכין שיהיו לראויין לשתיה ומגלא שטומאה חמורה שלהם אינה אלא מעטה לאוזות לשתיית אדם שהיה בהם כבר שאל"כ לא היו לראויין להזאה ולהכי אין לריכין הכשר שכן אפי' כשאין סופן עוד לטמא טומאה חמורה:

בשלמא לרבי שמעון בן לקיש לדבריהם קאמר להו לדידי לא שנא אבר דעובר ולא שנא אבר דבהמה כי הדדי נינהו אלא לרבי יוחנן קשיא אלא אי אתמר הכי אתמר אמר רבי שמעון בן לקיש כמחלוקת בעוברים כך מחלוקת באברין ורבי יוחנן אמר מחלוקת באבר דעובר אבל באבר דבהמה ד"ה *אין שחיטה עושה ניפול א"ר יוסי בר' חנינא מ"ט דרבי יוחנן אליבא דר"מ דאי גופה והאי לאו גופה אמר רב יצחק בר יוסף א"ר יוחנן [ג] הכל מודים *שמיתה עושה ניפול ואין שחיטה עושה ניפול במאי עסקינן אילימא באבר דעובר מיפלג פליגי אלא באבר דבהמה מיתה תנינא שחיטה תנינא מיתה תנינא *מתה הבהמה הבשר צריך הכשר והאבר מטמא משום אבר מן החי ואינו מטמא משום אבר מן הנבלה דברי ר' מאיר שחיטה נמי תנינא *נשחטה בהמה הוכשרו בדמיה דברי ר"מ ר"ש אומר לא הוכשרו אי מההיא ה"א מאי הוכשרו אבשר והא הוכשרו קתני מהו דתימא חד לבשר הפורש מן הבהמה וחד לבשר הפורש מן האבר ומאי אולמיה דהאי מהאי סלקא דעתך אמינא הואיל ומטמא טומאה חמורה אגב אביו אימא לא ליבעי הכשר קמשמע לן אמר רב יוסף נקוט דרב יצחק בר יוסף ביידך דרבה בר בר חנה קאי כוותיה דתניא °ובשר בשדה טרפה לא תאכלו יהביא האבר והבשר המדולדלין בבהמה ובחיה ובעוף ושחטן שהן אסורין ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אין בשחיטה ואמרי אין עושה ניפול גבי אבר דעובר דהא ר"מ נמי שחיטה אין עושה ניפול בבהמה סבירא ליה כרבנן כדמפרש ואזיל וקא חזינן הכא דבמיתה מודי: **הוכשרו בדמיה**. לקבל טומאת אוכלין אלמא סבירא ליה אין בהן טומאת עצמן כאבר מן החי דשחיטה הועילה להם אפילו לרבי מאיר דפליג באבר דעובר: **לא הוכשרו**. ולריכין הכשר אחר לקבל טומאה דקסבר אין בהמה נעשית יד לאבר להביא הכשר עליה: **אי מההיא הוא אמינא**. כי היכי דפליג ר"מ באבר דעובר פליג נמי באבר בהמה דשחיטה עושה ניפול ומטמא כאבר מן החי: **ומאי הוכשרו**. דמשמע דאין בהן ה' טומאה דעלמה: **אבשר**. קאמר דאי נמי סבירא לן שחיטה עושה ניפול הוה ליה בשר הפורש מן החי וטהור הלכך אילטריכא דרב יצחק בר יוסף: **והא הוכשרו**. לשון רבים קאמר: **חד לבשר הפורש מן הבהמה**. שהיה מדולדל בה קודם שחיטה דקתני האבר והבשר המדולדלין בבהמה: **וחד לבשר שיפרוש מן האבר**. לאחר שחיטה: **ומאי אולמיה**. דבשר הפורש מן האבר מהפורש מן הבהמה דאלטריך למתניה: **סד"א הואיל**. ועם האבר מטמא אדם כנבלה אימא לא תיבעי הכשר לאחר פרישתן ויקבל טומאת אוכלין בלא הכשר: **קמ"ל**. הוכשרו בדמיה דבעי הכשר ונפקא מינה להיכא דנתחך כל האבר קודם שחיטה דלא הוכשר בדמיה ואח"כ פירש בשר ממנו דבעי הכשר ואשמעינן דאע"ג דקי"ל במסכת נדה (דף נא.)* מה זרעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה ולריכין הכשר אף כל שאין סופו לטמא טומאה חמורה פרט לנבלת עוף טהור שסופה לטמא טומאה חמורה אם אכלה לפיכך אין לריכה הכשר לטמא טומאת אוכלין דוקא סופו אבל תחלתו כי האי דתחלתו טמא טומאה חמורה ואין סופו לטמא טומאה חמורה מפקרים לריך הכשר: **נקוט דרב יצחק בידך**. דאמר משמיה דר' יוחנן הכל מודים שאין שחיטה עושה ניפול ולא א] מיהדר לשמעי ליפא דאמרינן ברישא לר' יוחנן דברי הכל שחיטה עושה ניפול: **דרבה בר בר חנה קאי כוותיה**. משמיה דר' יוחנן: אין

[ולר' יוחנן לדברי הכל קאמר להו] כפ"ל מס"י

[לקמן מז קכט. קכח:]

לקמן קכז:

סס: [ודף שז:]

[נ"ל דבון]

רבינו גרשום

בשלמא לר"ש בן לקיש לדבריהם דדבנן קאמר להו. כלומר מה דאמר להו לא אם מתרה שחיטת פרפה אותה ואת האבר המדולדל בה כלומר דלדבנן כשם שמטהרין אבר דעובר כך מטהרין אבר המדולדל בבהמה: אלא לר' יוחנן דאמר. אבל באבר דבהמה דברי הכל שחיטה עושה ניפול ונבלה היא אפי' שחט אמו למאן קאמר ר"מ לא אם מתרה שחיטת פרפה אותה ואת האבר המדולדל: אבל באבר דבהמה אין שחיטה עושה ניפול. וכוללו השחיטה עמה [ומטהרו] מידי נבלה: ומה דתניא אמר לחן ר"מ לחכמים לא אם מיתרה שחיטת פרפה אותה [ואת האבר המדולדל שבת] לר' יוחנן לדברי הכל אמר לחן בן

שיטה מקובצת

א] הכל מודים שמיתה עושה ניפול. נ"ב עי' תוס' מנחות דף ע' ע"א: ב] ולר' יוחנן לדברי הכל קאמר להו. נ"ב לא נמצא בספרי כ"י: ג] יקבלנה דמיתה עושה ניפול והו"ל בשר מן החי שהוא פחות מלטמא. הס"ד: ומה"ד מטמא משום אבר מן החי שהבשר הפורש ממנו פחות. הס"ד: ומה"ד ואינו מטמא משום אבר מן הנבלה וכו': ד] עושה ניפול והו"ל כמי שנגמרה נפילתה: ה] דמשמע דאין בהן טומאת עצמן הס"ד:

הגהות הב"ח

(פ) תוס' ד"ה פלקא וכו' ופרים הנקרפים מטמאים:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אי וכו' א"כ היכי קאמר ר"ש. תמוה לי הא בפסוקו לק"מ הכי משמע דהא ס"ד כר"ל דכן מתלוקת בעוברין ולר"מ עושה ניפול. אבל ר"ש בתמת ס"ל דאין עושה ניפול ונתשובה אלרכתי:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה נקוט דר"י ביידך וכו' עושה ניפול ולא מיהדר לשמעי וכו' כנ"ל:

לדידיה בין לחכמים: האי גופה והאי לאו גופה. כלומר אבר דבהמה גופה לפיכך כוללו בשחיטה ומטהרו והאי לאו גופה אבר דעובר: הכל מודים שמיתה עושה ניפול. כלומר שאם נדלדל אבר בבהמה ומתה שמיתה עושה ניפול ואין כוללת האבר המדולדל בה במיתה ואין מטמא האבר משום נבלה אלא משום אבר מן החי דחשיב כשחטה כמי שנפל האבר ממנה קודם מיתה ואבר מן החי אינו מטמא אלא במוקדשין: ואין שחיטה עושה ניפול דאם אבר מדולדל בבהמה ושחט הבהמה כוללת השחיטה האבר ומטהרתו מידי נבלה: אילימא באבר דעובר מיפלג פליגי במתני' בשחט את אמו ואח"כ התכו כו'. דר"ס סבר שחיטה עושה ניפול ואין כוללת האבר [עמה] והוי נבלה ורבנן סברי אין מטמא משום נבלה: מיתה דתנן מתה הבהמה הבשר המדולדל צריך הכשר. ואם אין מוכשר לא מטמא דמיתה עושה ניפול ואין כוללתו עמה: שחיטה נמי תנינא. נשחטה הבהמה הוכשרו בדמיה האבר המדולדל והבשר שעל האבר: אי מההיא הוה אמינא מאי הוכשרו הבשר הבשר. כלומר הבשר שעליה ולא האבר עצמו: והא הוכשרו קתני. כלומר בשמעא האבר והבשר שעליו: מהו דתימא חד לבשר ס"ו. אבל אבר עצמו אימא לא [אלא] מטמא משום נבלה: ומאי אולמיה דהאי מהאי. כלומר מאי אולמיה דבשר הפורש מן הבהמה בלא אבר דאיצטריך למיתנא הכשר: איצטריך סד"א כו'. כלומר סד"א הואיל ואין כוללת השחיטה האבר עצמו והבשר שעליו ומטמא טומאה חמורה דמטמא משום נבלה על גב האבר ולא ליבעי הכשר קמ"ל דר' יוחנן הוכשרו דקתני חד לבשר הפורש מן האבר וחד לאבר עצמו דאין שחיטה עושה ניפול: נקוט דר' יצחק בר יוסף ביידך. כלומר דאין שחיטה עושה ניפול ומטהרינן האבר המדולדל בבהמה ואין מטמא אפי' משום אבר מן החי בדחזינן הכא דאין בו אלא מצות פרישה דאסור באכילה ואין מטמא:

אכלו

אין בהם. איסור לאו של אבר מן החי: אלא מצות פרוש. בעלמא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא אלמא אין שחיטה עושה ניפול: אלא לוקה. האבר המדולדל: אינו לוקה. דמצות פרוש בעלמא הוא: אהדרינהו. בכעס: כי אמרי אנא. דלוקה משום אבר מן החי במיתה דעושה ניפול ואמיעך רב *דלא משום נבלה מהדרינן ביה אלא משום אבר מן החי: וכל אשר. בשרצים כתיב: מנבלתם נפקא. וכי יפול מנבלתם: אלא. הכי קאמר כל אבר יפול מהם במותם על ידי מיתה הוא נפילה מהם איברים המדולדלים בהם: בשרצים כתיב. דלא שייכא בהו שחיטה והיכי ממעטת שחיטה מהאי קרא: אם אינו ענין כו'. דעל כרחך במותם מיעוטא הוא דלגופיה לא איצטריך דהא במתים משחעי דנבלתם כתיב וגכתוב וכי יפול למימרא דעושים ניפול ולא בעי במותם אלא על כרחך למעוטי שחיטה: דלאו בני שחיטה נינהו. ולא איצטריך במותם דהא אפילו שחיטתם מיתה היא: כעין מיתה. כעין שעת מיתה שהיו לחיים למעוטי שרץ שיבש: דעובר חי. דיש במינו שחיטה מהניא שחיטה אף לאבר היוצא לטהרו: והתניא. בתורת כהנים גבי וכי ימות מן הבהמה כו': בן ח' יוכיח שאע"פ שיש במינו שחיטה אין שחיטה מטהרתו. אם נולד ושחטו אבל אגב אמו מיתר בשחיטת אמו דברי הכל אף מריפה אע"פ שיש במינה שחיטה לא תטהרנה שחיטתה ומהני' קתני בן ח' אין במינו שחיטה: אמר רב כהנא. האי דקתני תנא דברייתא יש במינו שחיטה אגב אמו קאמר שייתר בשחיטת אמו: מינא דאמיה לא פריך. לא תשיבא ליה פירכא דהואיל ואין בבני ח' שחיטה אין במינו שחיטה קיימא ביה: ולהאי תנא. דברייתא דפריך מינא דאמיה וסבר יש במינו שחיטה קיימא ביה: טרפה דשחיטה מטהרתה מנא ליה. תיפוק ליה מבהמה ממאה דאין שחיטה מטהרתה: ושחט בה בן ט' חי. ולא אחר שחיטתו ואמו קיימת בן ח' לא קא מיבעי ליה דהא אפילו יצא לאויר העולם ושחטו תנן במתניתין (לעיל דף עב:) אין שחיטתו מטהרתו: אבל במעי אמו לא שריא. שחיטה דיליה וכ"ש לרבנן דאמרי לא שייכא ביה שחיטה כלל אפילו יצא חי לאחר שחיטה דאין שחיטה בו אלא ביצא לאויר בחיי אמו: אם דילמא אפי' לרבנן. שריא ליה שחיטתו דקסבר רבנן ד' סימנין אכשר ביה רחמנא בחיזה שני הסימנים שישחטו אם אמו אם לא שנו וכ"ש לרבי מאיר דאמר שחיטה שייכא ביה: ת"ש. דתנן במתני' הרי שנולדה טרפה מן הבטן מנין וקס"ד דאפילו בנטרפה שעה אחת קודם לידתה קאמר דלא היתה לה שעת הכושר ליפחטו ולא חל עליה תורת שחיטה: ואם איתא. דשחיטה בעמי אמו שחיטה היא הרי היתה לטרפה זו שעת הכושר לשחיטה קודם שנטרפה: בבעלת ה' רגלים. דהאי טרפה דמי אמו אבר מן החי: א"ל אם אינו ענין לשרצים דלאו בני שחיטה נינהו. דלא איצטריך לכתבה במותם דאין להן שחיטה אלא מיתה בלבד: תניהו ענין לבהמה. ודרוש הכי

אין בהן אלא מצות פרוש בלבד יתיב רב יוסף קמיה דרב הונא ויתיב וקאמר אמר רב יהודה אמר רב אכלו לוקה אמר ליה ההוא מרבנן לא תציתו ליה הבי אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא משמיה דרב אכלו לוה אינו לוקה אמר ליה רב הונא אנן אמאן נסמוך אהדרינהו רב יוסף לאפיה אמר ליה מאי קושיא *כי אמרי אנא במיתה דעושה ניפול כי אמר איהו בשחיטה דאינה עושה ניפול אמר רבא מנא הא מלתא דאמור רבנן *מיתה עושה ניפול שחיטה ויקרא אינה עושה ניפול דכתיב °וכל אשר יפול עליו מהם במותם יטמא למעוטי מאי אילימא למעוטי בחייהם מנבלתם נפקא אלא ש"מ מיתה עושה ניפול ואין שחיטה עושה ניפול אמר ליה רב אדא בר אהבה לרבא והא קרא בשרצים כתיב אמר ליה אם אינו ענין לשרצים דלאו בני שחיטה נינהו תנהו ענין לבהמה ואכתי מבעי ליה *כעין מיתה לחין מטמאים יבשים אין ממטמאים תרי במותם כתיבי אמר רב חסדא מחלוקת באבר דעובר חי אבל באבר דעובר מת דברי הכל שחיטה עושה ניפול [א] ורבה אמר כמחלוקת בזה כך מחלוקת בזה: בן שמנה חי [וכו'] : והתניא בן שמנה חי יוכיח שאף על פי שיש במינו שחיטה אין שחיטתו מטהרתו אמר רב כהנא יש במינו שחיטה אגב אמו ותנא דידן מינא דאמיה לא פריך ולהאי תנא דפריך טרפה דשחיטתה מטהרתה מנא ליה נפקא ליה מדרב יהודה אמר רב *דאמר רב יהודה א"ר ואמרי לה במתניתא תנא אמר קרא °וכי ימות מן הבהמה מקצת בהמה מטמאה ומקצת בהמה אינה מטמאה ואיזו זו זו טרפה ששחטה בעי רב הושעיא הושיט את ידו למעי בהמה ושחט בן ט' חי מהו תבעי לר"מ ותבעי לרבנן תבעי לר"מ עד כאן לא קאמר רבי מאיר בן פקועה טעון שחיטה ה"מ היכא דיצא לאויר העולם אבל במעי אמו לא שריא ליה שחיטה או דילמא אפילו לרבנן *ד' סימנין אכשר ביה רחמנא אמר רב חנניא ת"ש הרי שנולדה טרפה מן הבטן ואי איתא משכחת לה דהיתה לה שעת הכושר דאי בעי עייל ידיה ושחטה אמר ליה רבא תני שנוצרה טרפה מן הבטן ומשכחת לה בבעלת ה' רגלים: מתני' [ב]השוחט את הבהמה ומצא בה בן שמנה חי או מת או בן תשעה מת קורעו ומוציא את דמו °מצא בן תשעה חי *טעון שחיטה וחייב באותו ואת בנו דברי ר"מ וחכמים אומרים [ג]שחיטת אמו מטהרתו

ר"ש

[לעיל עב: לקמן קכט. קכט:]

[ע"ז סה: נדה מו.]

לקמן סה: קלח: זבחים פט:

[לקמן עה.]

[נ"ק קו:]

[וכן לעיל מח:]

[ועמ"ש על הגליון מוס' פסחים לז. בד"ה אלא לאו]

גליון הש"ס

מתני' אלא בן תשעה חי. עי' נדה דף מד ע"א תוס' ד"ה מיהו: רש"י ד"ה כי אמרי אנא וכו' דלא משום נבלה מתרינן. תמוה לי אמאי ל"ל כפשוטו דהאבר הוא כיתת פס הגידים והעלמות דלגבי נבלה הוי חלי שיעור וכן ל"מ לרשיטו לבן נח:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' וכנה אמר כמחלוקת בזה כך וכו'. נ"ב מיי' פ"ה מהלכות מאכלות אסורות הל' יא וע"ש במ"מ:

נא ב נ מיי' שם הל' יג יד סמג לאוין קלו טוש"ע י"ד סי' יג סעיף כ:

[ב] מתני' מצא בן תשעה חי. בד"ה אלא לאו

[ג] גמ' אמר רב יהודה אמר רב. אבל באבר דעובר מת [ד"ה] שחיטה עושה ניפול. כלומר דאין כוללתו שחיטה עמה ומסמא משום נבלה: יש במינו שחיטה אגב אמו. כלומר ששוחטין אמו והיא מותר אבל הוא אינו בכלל שחיטה: ותנא דידן מינא דאמיה לא פריך. (ותנא דידן מינא דאמיה וכו') ג) לפי שאין במינו שחיטה אבל בהוא עצמו אין במינו שחיטה: ולהאי תנא דפריך טרפה דשחיטתה מטהרתה [מנ"ל]. כלומר ולהאי תנא דפריך אע"ג דיש במינו שחיטה אגב אמו אין שחיטתו מטהרתו טרפה דשחיטתה מטהרתה מנא ליה דאמרינן כדאמרי' במתני' תאמר במרפה שיש במינה שחיטה (שהיא) (ולפיכך) שחיטתה מטהרתה ועכשיו דאמרי' בבן שמנה אע"ג דיש במינה שחיטה אין שחיטתה מטהרתה טרפה דשחיטתה מטהרתה מנא ליה: או דלמא אפי' לרבנן ארבעה סימנין. כלומר אפי' לרבנן דאמרי לא בעי שחיטה (אבל) ואי שחיט סימנין דאימיה ודאי לא בעי שחיטה אבל אי שחיט סימנין (דידיה) מותר בשחיטתו: א"ל רבא שנוצרה טרפה מן הבטן. כלומר ודאי כן הוא אי נולד טרפה מן הבטן מצינו לה שעת הכושר קודם לכן בענין הזה דאי בעי שוחטו בבטן אמו אלא תני שנוצרה טרפה מן הבטן בבעל המש רגלים דהתם אפי' שוחטו במעי אמו אין לו שעת הכושר שמשעה שנוצר היה בעל מום בבעל המש רגלים ויתר כנטול דמי ואם נבלה ירך וחלל שלה (טרפה) [נבלה]: ה) נראה דל"ל דבמיתה כפיר לוקה וכו' ב) חולי ל"ל דלף דבמינו יש שחיטה מ"מ בטוח עצמו וכו':

רבינו גרשום

אכלו לוה אינו לוקה. כלומר לאבר המדולדל בבהמה: כי אמרי במיתה דעושה ניפול. כלומר ה) ולוקה משום אבר מן החי: מנבלתם נפקא. כלומר לאחר מיתה שמאין השרצים אבל בחיים אין ממטאין: מיתה עושה ניפול. כלומר דאבר המדולדל בבהמה ומתה אין כולתו המיתה וחייב האוכלו משום אבר מן החי: א"ל אם אינו ענין לשרצים דלאו בני שחיטה נינהו. דלא איצטריך למכתב במותם דאין להן שחיטה אלא מיתה בלבד: תניהו ענין לבהמה. ודרוש הכי

חלבו דמאי. בקונטרס לא גריס ליה דפסיקא דבשליל חייבי ולא גרס׳ן אלא חלבו דגיד דלא חייבי בבהמה אלא בשליל ור״מ אומר שיש לייחד הגירסא וה״פ חלבו דמאי אילימא חלבו דשליל כגון חלב הכליות ושעל הקרב ואתא לאפוקי מחלב דגיד דשליל והא מיפלג פליגי דתרי ר׳ יהודה חלבו וגיד דשליל של בן ט׳ אלא חלבו דגיד אלא פליג ר״מ אלא לענין שחיטה לחבל חלבו דגידו שרי והא דקאמר לעיל למעוטי חלבו וגידו לגומר היינו חלבו דגידו אי נמי וגידו נקט לקוקטות דתרי ב] הא פליג ר״מ ואסר אפי׳ חלב דגיד וקוקטות דשליל מדקתני כל מקום שהוא משמע אפילו דשליל וקתני תוך שומנו מעיקרו וגם מחטט אחריו משמע דאסר אפילו קוקטות וכי קאמר חלבו דגיד הוא מלי למיפרך מ״מ אמאי נקט רבי אושעיא אלא על עסקי שחיטה בלבד כיון ג] דפליג נמי בחלב כליות ודקרב *ודגיד דשליל אלא דעדיפא פריך דבחלב גיד נמי כליגי ומאי טעמא נמי לא קאמר למעוטי דמו דהוי לכ״ע בברכת משום דאלא על עסקי שחיטה קאמר ואכתי תקשה ן הא פליגי נמי בחלבו וגידו ולכך הולרך לומר דאלא על עסקי אכילה בלבד אמר והא דפליגי בחלבו ואת״ל בו בכלל אכילה הוא: **למעוטי** רובעו. דס״ד דגרע מבהמה מפרכסת דחייב רובע כדאמרינן בפ׳ הטור והרובע (נקמן דף קכח:) אי נמי התם הכי מילי כגון שרלל בטומאה ועובד כוכב׳ בטהורה אבל הכא דבשחיטה זו משתרית באכילה סלקא דעתך לא מחייב:

דגמר שה שה מפסח. פירש בקונטרס דפסח פסול משום יולא דופן ואי אפשר לומר כן דא״כ לר״מ היאך פודין בו דאמר לעיל דאליבא דר״מ שה מעליא הוא ופודין בו אלא מיפסיל מטעם שחוטה *דאין פודין בשחוטה כדאמר בפ״ק דבכורות (דף יב.):

מאי מטהרתו מאי כיון דאמרי שחיטת אמו מטהרתו כבשרא בדיקולא הוא או דילמא כיון דרהיט ואזיל ורהיט ואתי שה קרינא ביה מר זוטרא אמר אין פודין ורב אשי אמר פודין א״ל רב אשי למר זוטרא מאי דעתך דגמרת שה שה מפסחים *אי מה להלן זכר תמים ובן שנה אף כאן זכר תמים ובן שנה תפדה תפדה ריבה אי תפדה תפדה ריבה אפילו כל מילי נמי אם כן שה שה מאי אהני לך איבעיא להו מהו למנות בו ראשון ושני ר׳ יוחנן אמר מונין בו ראשון ושני רבי שמעון בן לקיש אומר אין מונין בו ראשון ושני נעשה כאגוז המתקשקש בקליפתו איתיביה ר״ש בן לקיש לרבי יוחנן *הבשר מגע נבלה דברי ר״מ וחכ״א מגע טרפה שחוטה בשלמא לדידי דאמינא חד גופא הוא היינו דאיתכשר בדמא דאמיה א] אלא לדידך במאי איתכשר א״ל בשחיטה *וכר״ש איתיביה רבי יוחנן לר״ש בן לקיש עבר בנהר הוכשר הלך לבית הקברות נטמא בשלמא לדידי דאמינא תרי גופי נינהו משום הכי הוכשר אין לא הוכשר לא אלא לדידך דאמרת חד גופא הוא הא איתכשר בדמא דאמיה

דגמר שה שה מפסחים. ופסח בכן פקועה פסול דקיימא לן (לעיל דף לח:) בקדשים כי יולד פרט ליולא דופן: **כל מילי.** כגון בן פקועה: **מאי אהני ליה.** ומסתברא דהאי ממעטא דבכשרא בדיקולא הוא וכי מרבי בעל מום ונקבה קא מרבי: **איבעיא להו.** נטמאה בהמה שחוטה מהו למנותה לראשון וכן ט׳ חי שבבטנה שני: **מונין.** דתרי גופי נינהו: **אין מונין.** אלא חיהו נמי הוי לראשון דנעשה כאגוז המתקשקש בקליפתו שבהמה שומר שלו: **הבשר מגע נבלה.** בשר הטובר שהיה מחובר לאבר היולא: **דדמא דאמיה.** דכיון שהוכשר בית השחיטה בדם הוכשרה (ג) וכו׳: **נמאי איתכשר.** בשר הטובר שיקבל טומאה מאבר: **בשחיטה.** כיון שהוא ניתר בשחיטה הוכשר בה לטומאה וכר״ש דאמר שחיטה מכשרת ולא דם כפ״ב (לעיל דף לג.): **עבר בנהר.** בן ט׳ חי שנטמא בשחוטה וגדל: בשחיטה

הושבו בבהמה מעליא ור׳ יהודה אין הושבו בבהמה מעליא ואין מעון שחיטה: גומטו עם השופי. כלומר חותכו למעלה ואין לחקור אחר השומן: שופי מלא: רובעו הורש בו. כלומר דכתיב בהמתך לא תרביע כלאים ואינו חשוב בהמה לענין הרבעה והורש בו דאינו חייב משום כלאים דחרישה דאינו חשוב בהמה דמנא לן דמיחייב אכלאים דחרישה [דכתיב] לא תחרוש בשור ובחמור יחדו (ואינו) [ובן פקועה אינו] חשוב שור דדמי כבישראל בעלמא: איתיביה ר׳ יוחנן לריש לקיש קורעו ומוציא את דמו כו׳. והא הבא לענין מצא בה בן ט׳ מת דלכ״ע מותר בשחיטת אמו ואעפ״כ דמו אסור ולענין בן ט׳ אי נמי אע״ג דלרבנן מותר בשחיטת אמו דאינו חשוב בהמה וחלבו מותר ואעפ״כ דמו אסור: אמר ר׳ זירא לומר שאין ענוש כרת. כלומר ודאי אף לריש לקיש אף לדברי המתיר בחלבו אוסר בדמו מדרבנן והאי דאמר מותר בדמו. כלומר שאין ענוש כרת: למאן קאמרינן לר״י. כלומר מי הוא דמתיר בחלבו ר׳ יהודה ולדבריו אמרת אין ענוש כרת. לא יהא אלא דם התמצית דם התמצית זהו צללתא דדמא דם שבא לבסוף שאינו דם גמור: כל היכא דלא מיחייב אדם הנפש. כלומר לא מיחייב משום דם התמצית: סהו לפדות בבן פקועה. אי נשחטה אמו ומצאו בן ט׳ חי והלך וגדל בעדר מהו לפדות בו פטר חמור: אפי׳ כל מילי נמי. כלומר אפי׳ בן פקועה: מהו לסנות בו ראשון ושני. דאי אמר תחלה למיתאה מי אמרי׳ שליל שני אי לא דאמרי׳ עובר ירך אמו הוא. היינו דאיתכשר בדמא דאמיה והוי העובר נבלה ואמו מגע נבלה: בשחיטה. יבשהא: וכר״ש. כלומר דס״ל שחיטה מכשרתו ולא דם: עבר בנהר. כלומר בן פקועה: בשחיטה

*ר״ש שזורי אומר אפילו בן חמש שנים וחורש בשדה שחיטת אמו מטהרתו *קרעה ומצא בה בן ט׳ חי טעון שחיטה לפי שלא נשחטה אמו: **גמ׳** א״ר אלעזר א״ר אושעיא לא הילכו בו אלא על עסקי שחיטה בלבד למעוטי מאי למעוטי חלבו וגידו חלבו דמאי אילימא חלבו דשליל מפלג פליגי *דתניא גיד הנשה נוהג בשליל וחלבו אסור דברי ר״מ ר׳ יהודה אומר ᵃאינו נוהג בשליל וחלבו מותר וא״ר אלעזר א״ר אושעיא ᵇמחלוקת בבן ט׳ חי והלך ר״מ לשיטתו ור׳ יהודה לשיטתו אלא חלבו דגיד מפלג פליגי *דתניא גיד הנשה מחטט אחריו בכל מקום שהוא וחותך שמנו מעיקרו דברי ר״מ רבי יהודה אומר גוממו עם השופי אלא אי אתמר הכי אתמר א״ר אלעזר אמר ר׳ אושעיא לא הילכו בו אלא על עסקי אכילה בלבד למעוטי רובעו וחורש בו א״ר שמעון בן לקיש ᶜלדברי המתיר בחלבו מתיר בדמו לדברי האוסר בחלבו אוסר בדמו ורבי יוחנן אמר אף לדברי המתיר בחלבו ᶜאוסר בדמו איתיביה רבי יוחנן לר״ש בן לקיש קורעו ומוציא את דמו א״ר זירא לומר שאין ענוש כרת למאן קאמרי לרבי יהודה לא יהא אלא דם התמצית *דתניא ᶜדם התמצית באוהרה ר׳ יהודה אומר בהכרת תרגמא רב יוסף בריה דרב סלא חסידא קמיה דרב פפא אית ליה לר׳ יהודה דם וכל דם כל היכא דמיחייב אדם הנפש מיחייב אדם התמצית וכל היכא דלא מחייב אדם הנפש לא מחייב אדם התמצית *איבעיא להו מהו לפדות בבן פקועה אליבא דר״מ לא תיבעי לך דכיון דאמר (ᶜ) טעון שחיטה שה מעליא הוא כי תיבעי לך אליבא דרבנן דאמרי שחיטת אמו

דגמר שה שה מפסחים. בן פקועה פסול דקיימא לן (לעיל דף לח:) בקדשים כי יולד פרט ליולא דופן: **כל מילי.** כגון בן פקועה: **מאי אהני ליה.** ומסתברא דהאי ממעטא דבכשרא בדיקולא הוא וכי מרבי בעל מום ונקבה קא מרבי: **איבעיא להו.** נטמאה בהמה שחוטה מהו למנותה לראשון וכן ט׳ חי שבבטנה שני: **מונין.** דתרי גופי נינהו: **אין מונין.** אלא חיהו נמי הוי לראשון דנעשה כאגוז המתקשקש בקליפתו שבהמה שומר שלו: **הבשר מגע נבלה.** בשר הטובר שהיה מחובר לאבר היולא: **דדמא דאמיה.** דכיון שהוכשר בית השחיטה בדם הוכשרה (ג) וכו׳: **נמאי איתכשר.** בשר הטובר שיקבל טומאה מאבר: **בשחיטה.** כיון שהוא ניתר בשחיטה הוכשר בה לטומאה וכר״ש דאמר שחיטה מכשרת ולא דם כפ״ב (לעיל דף לג.): **עבר בנהר.** בן ט׳ חי שנטמא בשחוטה וגדל: בשחיטה

רבינו גרשום

לא הילכו בו אלא על עסקי שחיטה כו׳. כלומר ר׳ מאיר דמחייבי בשחיטה לא חושבו בהמה על הכל דלא חשבו בהמה אלא לענין שחיטה למעוטי חלבו וגידו דאין אסור: נוהג בשליל. כלומר גיד הנשה נוהג בשליל: והלך ר״מ לשיטתו. כלומר דר״מ

עין משפט נר מצוה

נב א מיי׳ פ״ה מהל׳ מאכלות אסורות הל׳ ו׳ טור ש״ע יו״ד סי׳ ע״ג סעיף ג:

נג ב ג מיי׳ פ״ז שם הל׳ ג סמג לאוין קי״ז טור ש״ע יו״ד סי׳ סה סעיף ב:

נד ד ה מיי׳ פ״ו שם הל׳ ד טור ש״ע יו״ד שם וסי׳ סו סעיף ח:

נה ו מיי׳ שם הל׳ ד:

נו ז מיי׳ פי״ב מהלכות בכורים הל׳ ט ועיין בסמגיים מ״ש טור ש״ע יו״ד סי׳ שכא סעיף ד וע״ש:

שיטה מקובצת

א) לכולה כי הבא ואגב שפפא: ב) לקונקות דשרי ופריך והא פליג ר״מ: ג) כיון דפליגי נמי בחלב כליות:

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ דר״מ לא מיבעיי לר׳ דכיון דאמר כן ט׳ חי טעון שחיטה: (ב) רש״י ד״ה גדמא וכו׳ הוכשרה כולה הס״ד:

עיין רש״ל וכס״מ ור״מ ועיין יומא דף מט.

הגהות מהר״ב רנשבורג

א) גמ׳ אלא לדידך דאמרי אתכשר. ל״ב עי׳ בנעגל המאור: ב) רש״י ד״ה בבן פקועה בשם בן ע׳ חי. נמחק בן ע׳ חי. וכ״ב בן ה׳ חי כל״ל דבהמה דקה יולדת לה׳ חדשים כדאיתא בפ״ק דבכורות:

[מנחות נ:]

נקמן נ״ב: [תוספתא פ״ז לעיל סט.]

נקמן נ״ב

כריתות ד: פסחים כה. [תוספתא כריתות פ״ב זבחים לה.]

בכורות יב.

[יומא מט: ופס אית״ל אי מה להלן תמים זכר בן שנה (שמו ז יב)]

[לעיל עב.]

[נ״ל בן ה׳ ועי׳ בכורות ח.]

[לעיל נב.]

בשחיטה יבישתא. עסקינן שלא יצא ממנה דם שאף אמו לא הוכשרה ולהלן תנא שחיטה בלא דם לא מכשרה ודלא כרבי שמעון: **מאן תנא.** דמטמאי ליה אע"פ שהוא חי: **מטמא טומאת אוכלין.** בן פקועה ואפילו חי אם נגע בטומאה: **וצריך הכשר.** דתרי גופי נינהו אלמא

בשחיטה יבישתא ודלא כרבי שמעון מאן תנא עבר בנהר הוכשר הלך לבית הקברות נטמא אמר רבי יוחנן רבי יוסי הגלילי היא דתניא *רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי יוסי הגלילי מטמא טומאת אוכלים וצריך הכשר *וחכמים אומרים אינו מטמא טומאת אוכלין מפני שהוא חי *וכל שהוא חי אינו מטמא טומאת אוכלין ואזדא רבי יוחנן לטעמיה דאמר רבי יוחנן רבי יוסי הגלילי וב"ש אמרו דבר אחד רבי יוסי הגלילי הא דאמרן ב"ש *דתנן דגים מאימתי מקבלין טומאה ב"ש אומרים משיצודו וב"ה אומרים [ב]משימותו רבי עקיבא אומר משעה שאין יכולין לחיות מאי בינייהו אמר רבי יוחנן דג מקרטע איכא בינייהו בעי רב חסדא [ג]נולדו בדגים סימני טרפה מהו תיבעי למ"ד *טרפה חיה ותיבעי למ"ד טרפה אינה חיה תיבעי למ"ד טרפה חיה בהמה הוא דנפישא חיותה אבל דגים דלא נפישא חיותייהו לא או דילמא אפי' למ"ד טרפה אינה חיה הני מילי [ד]בהמה דיש במינה שחיטה אבל דגים דאין במינן שחיטה (אימא) לא תיקו הטילה נפל רבי יוחנן אמר [ה]חלבו כחלב בהמה ורבי שמעון בן לקיש אמר חלבו כחלב חיה רבי יוחנן אמר חלבו כחלב בהמה אוירא גרים רבי שמעון בן לקיש אמר חלבו כחלב חיה חדשים גרמי איכא דאמרי כל היכא דלא כלו לו חדשיו לא כלום הוא כי פליגי היכא דהושיט ידו למעי בהמה ותלש חלב של בן ט' חי ואכל רבי יוחנן אמר [ה]חלבו כחלב בהמה חדשים גרמי רבי שמעון בן לקיש אמר חלבו כחלב חיה חדשים ואוירא גרמי איתיביה ר' יוחנן לרבי שמעון בן לקיש [ג] מה חלב ושתי כליות האמורות באשם מוצא מכלל שליל אף כל מוצא מכלל שליל בשלמא לדידי דאיצטריך קרא למעוטי אלא לדידך אמאי איצטריך אמר ליה טעמא דידי נמי מהכא ואיכא דאמרי איתיביה רבי שמעון בן לקיש לרבי יוחנן מה חלב ושתי כליות האמורות באשם מוצא מכלל שליל אף כל מוצא מכלל שליל בשלמא לדידי משום הכי מיעטיה רחמנא אלא לדידך ליקרב א"ל מידי דהוה אמחוסר זמן אמר רבי אמי השוחט את הטרפה ומצא בה בן ט' חי לדברי האוסר מתיר לדברי המתיר אוסר *רבא אמר 'לדברי המתיר נמי מותר *ד' סימנין אכשר ביה רחמנא אמר רב חסדא השוחט את הטרפה ומצא בה בן ט' חי טעון

מאי ביניייהו דג מקרטע. לאו בין רבי עקיבא וב"ה קא בעי דמחלוקתן מפורש בהדיא דלב"ה דוקא משימותו אלא בין בית שמאי לרבי עקיבא קאמר דתרוייהו מחיים ממנו ומפרש דאיכא ביניייהו דג מקרטע פירוש שקופץ ומדלג בחוזק דלבית שמאי טומאת ולרבי עקיבא טהור כיון דאם זורקו במים הוא יכול לחיות ומקרטע לשון כח וחיות גדול כמו שהביא בערוך מדאמר בילמדנו בפרשת בהעלותך וכיון שהוא יולא וכולה את הגר מיד הוא מתחיל שמח ושומח *ומקרטע לפניו תדון דאבה (מיוב מא) מתרגמינן קדמיה מקרטע:

רבי יוחנן אמר חלבו כחלב בהמה.

והא דתני רבי יהודה לעיל חלבו של בן תשעה חי ה"מ לאחר שחיטה דיתר בשחיטת אמו:

מה חלב ושתי כליות. ואם תאמר מאי קאמר בת"כ שהבית בקונטרס יכול לא יהא בעומס ואזהרה אבל יהא בעמוד והקרב והא ההוא קרא דהחלב אשר על הקרב דממעטו מיעיה שליל לענין הקרבה כתיב וי"ל דהא דקאמר בת"כ ולא חלב שליל לאו משום דלימעטו מההוא קרא אלא משום דמשתרי מן כל בבהמה ואין חשוב חלב ובתר הכי קאמר דדלמא לעו"ג דנפקא לן מ"מ כל בבהמה דאינו בעומס ואזהרה מ"מ הוי בעמוד והקרב:

לדברי המתיר אוסר. והא דתנן קרבה טעון שחיטה אחית אפילו לדברי המתיר דהכא דוקא לדברי המתיר אסור דמהני שחיטת טרפה לענין טומאה והוי כחליו שחוט ותו לא מהניא ביה שחיטה אבל התם לא נשחטה אמו כלל וכן הא דתמרינן לעיל (דף עד.) גבי בעיא דהושיט ידו למעי בהמה ושחט בה בן ט' מי מהו לו דילמא אפילו לרבנן ד' סימנין אכשר ביה רחמנא לא דמי להא דתסרינן הכא לרבנן משום דהכא כחליו שחוט כדפרישית ואפילו לרבא דאמר הכא ד' סימנין אכשר ביה רחמנא איכא למיבעי לעיל דדילמא שאני התם דלא יצא לאויר העולם ואסור אפילו לרבי מאיר וה"ל בין לרבי יוחנן בין לר"ל דפליגי בחלב חלב מבן ט' חי מיתוקמא ההיא בעיא לעיל דאפילו לרבי יוחנן דאמר חדשים גרמי הייט לחלב שנתלש וילא לאויר העולם ד] ואין איסור חלב חל עד שיולד כדמוכח בפ' גיד הנשה (נקמן דף קנ.) ובסוף פ' דם שחיטה (כריתות דף כנ:) ואפי' לר"ל דאמר חדשים ואוירא גרמי אפשר דבמעי אמו מהני ביה שחיטה כי היכי דמהניא ליה שחיטת אמו* : וליטעמיך

בשחיטה יבישתא. לא יצא ממנה דם שאף אמו לא הוכשרה ולהלן תנא שחיטה בלא דם לא מכשרה ודלא כרבי שמעון: **מאן תנא.** דמטמאי ליה אע"פ שהוא חי: **מטמא טומאת אוכלין.** בן פקועה ואפילו חי אם נגע בטומאה: **וצריך הכשר.** דתרי גופי נינהו אלמא לר' יוסי הגלילי מטמא מחיים וכרבנן דמתניתין לא אוקמה ונימא לדידהו כבשרא בדיקולא דמיא דקסבר רבי יוחנן אפילו רבנן דפליגי אדרבי יוסי הגלילי בטומאה סבירא להו כרבנן דמתניתין בשחיטה ואפילו הכי לא מטמא מפני שהוא חי ולהו בפלוגתא דרבי מאיר ורבנן דמתניתין קמיפלגי: **ואזדא רבי יוחנן לטעמיה.** מדקאמר רבי יוחנן רבי יוסי הגלילי ובית שמאי דמטמאין דגים מחיים אמרו דבר אחד שמע מינה רבנן דמטהרי בבן פקועה לאו משום דס"ל דטעון שחיטה כר"מ דאי טעמייהו משום דטעון שחיטה הוא אינהו נמי בדגים דלאו טעונין שחיטה מודו דמטמו כב"ש והיכי משמע דרבי יוסי הגלילי ודב"ש חדא: **משילודו.** דכיון דאין טעונין שחיטה הרי הן במתים: **מקרטע.** מפרפר וכגון שיבש בו כסלע ובין שנפיריו דחו לא חי כדאמרינן במסכת שבת (דף קז:): **נולדו בדגים סימני טרפה.** כגון ניקבו מעיין לרבי עקיבא: **מהו.** שיטמאו: **אבל דגים דאין במינן.** טרפות לא הוי טרפות לגבייהו כמיתה: **תיבעי נפל.** בהמה המפלת: **חלבו כחלב בהמה.** בכרת: **כחלב חיה.** ואין בו אלא איסור נבלה שאין שחיטתו מטהרתו אבל חלבו כבשרו: **אוירא גרים.** לעוויה בהמה וכיון דנולד מיתסר ואפי' לרבי יהודה דאמר לעיל (דף עד.) **חלבו** מותר התם הוא דלא יצא לאויר: חלבו **כחלב חיה חדשים גמי גרמי.** דחדשים ואוירא בעינן **דהושיט ידו כו' חדשים גרמי.** וכיון דכלו לו חדשיו חלבו אסור ומיהו כי שחטה לאמו שרי ליה רבי יהודה מכל בבהמה תאכלו: **מה חלב ושתי כליות כו'.** בתורת כהנים שנויה בשלמים את כל החלב אשר על הקרב ולא את השליל יכול לא יהא בעומס ואזהרה אבל יהא בעמוד והקרב כשהוא אומר חלב ושתי הכליות באשם שאין ת"ל ג] דמה שלמים שאין כל מינן טעון אליה הרי הן טעונין חלב ושתי הכליות אשם שכל מינו טעון אליה אינו דין שיטעון חלב ושתי הכליות ומה תלמוד לומר אלא לומר לך מה חלב ושתי הכליות האמור באשם מוצא מכלל שליל חלב זה מוצא מכלל חלב שליל שאינך יכול לומר חלב שליל יקריב האמור באשם שהרי אין אשם נקבה: **אף כל.** אפילו בקרבנות הבאין נקבה תלב האמור בהן מוצא מכלל שליל: **בשלמא לדידי.** דאמינא חדשים גרמי איכא לאוקמא להא בבן תשעה חי דכיון דבהמה הוא אלמוריך למעטוי: **אלא לדידך.** הא לאו חלב מיקרי ופסיקתא דאינו בעמוד והקרב ומה לי למעוטיה: **טעמא דידי.** דאמינא לאו חלב הוא: **מסכא.** יליפינן ליה דהכא אפקיה רחמנא מכלל חלב דמעטיה מהקרבה ואי לאו דמעטיה הוי אמינא דחלב: **משום הכי מיעטיה.** לאשמועינן דלאו חלב הוא אלא לדידך דאמרת חלב הוא לענין אכילה אמאי מיעטיה מהקרבה: **מידי דהוה אמחוסר זמן.** דילא לאויר וכלו חדשיו וכולי עלמא בהמה הוא ופסליה רחמנא בהקרבה כל שבעה: **לדברי האוסר.** בן תשעה חי בכשרה עד שיחטנו: **מתיר.** אם זה בחליבה דשחיטתו מטהרתו: **לדברי המתיר.** בלא שחיטה בשל כשרה: **אוסר.** בשל טרפה דשחיטה דידיה לא מהניא ביה ובשחיטת הטרפה לא משתרי שהרי הוא כאחד מאיבריה: **ארבעה סימנין.** היתרא הוא דרבי ביה רחמנא מכל בבהמה תאכלו אשם רגה אוכלו בשחיטת אמו אבל אם נרדך הוא לשחיטה עצמו כגון שליל של טרפה שוחטו ומותר שהוא ניתר בב' מד' סימנין הו בושט וקנה שלו הו בושט וקנה של אמו: בין בדברי אמי ובין בדברי חסדא ובין בתני רבי חייא בכולהו גרסינן השוחטו את הטרפה ובתוספתא דר' חייא נמצא כן: טעון

רבינו גרשום

בשחיטה יבשתא ודלא כר"ש. כלומר מה דאמרי' עבר בנהר הוכשר ואי לא הוכשר לא נטמא דשחטו את אמו ולא יצא ממנה דם ולא הוכשר העובר בדם אמו ודלא כר"ש דאי כר"ש הא ס"ל אע"ג דלא יצא ממנה דם אין צריך הכשר: מאן תנא עבר בנהר הוכשר הלך בבית הקברות נטמא כו'. כאוכלין דעלמא דלא השוב חי אלא חשוב כשאר אוכלין דעלמא: דג מאימתי מקבל טומאת אוכלין. דג מקרטע איכא ביניייהו דג פפרפר לב"ה אין מקבל טומאת אוכלין עד שימותו ולר' עקיבא משעה שאין יכולין לחיות מקבלין טומאת אוכלים: נולדו בדגים סימני טרפה. אחת מי"ח טרפות מהו שימטא טומאת אוכלין. אבל דגים דלא נפישא חיותייהו לא ומשעה שנולדו בו סימני טרפה ממטאין טומאת אוכלין: או דלמא אפי' למאן דאמר טרפה אינה חיה. כלומר הני מילי בהמה דנולדו בה סימני טרפה לאו חשובה חיה דאינה דאויה לשחיטה וכיון דאינה דאויה לשחיטה חשובה טרפה אבל לענין דגים אינן חשובין מתין עד שימותו: מה חלב ושתי כליות האמורין באשם. כלומר דאשם אינו אלא זכר ונוכר אין לו שליל אף כל מוצא מכלל שליל דאין דאוין דשליל בשלמא לדידי היינו דאיצטריך לדידי היינו דאמינא אנא דאין חשוב חלב מהכא דחזינן דמעטיה קרא לגבוה: מידי דהוה אמחוסר זמן דפסול לגבוה דאי נמי פסול: לדברי האוסר מתיר לר"ש דמחמיר במתני' דאמר בן ט' צריך שחיטה דלא אמרי' עובר ירך אמו הוא הכא נמי לא אמרי' עובר ירך אמו הוא ואין חשוב טרפה. לדברי המתיר בלא שחיטה דאמר עובר ירך אמו הוא הכא נמי אמרי' לענין טרפה עובר ירך אמו ואסור: ד' סימנין אכשר ביה רחמנא. כלומר אי שחט את אמו אי כשרה מותר הוא בשחיטתה ואי אמו טרפה ושחיטת אמו אינה דאויה שחיטת (אתי) עצמו מתירו: ואם

עין משפט נר מצוה

נז א ב ג מיי' פ"ב מהל' טומאת אוכלין הל' ה:

נח ד מיי' פ"ז* מהל' מאכלות אסורות הל' ח סמג לאוין קלה טוש"ע י"ד סי' סד סעיף ב בהגה"ס:

נט ה מיי' שם הל' ד טוש"ע שם סעיף ג:

[פי' עיין דילוג כך איתא בערוך ערך קרטע]

ס ו מיי' פ"ח מהלכות מעשה קרבנות הל' יב:

סא ז מיי' פ"ה מהלכות מאכלות אסורות הל' עו וס"ב מהל' תנות הטומאה הל' ז סמג לאוין קלו טוש"ע י"ד סי' יג סעיף ג:

שיטה מקובצת

ג] הני מילי בהמה דיש במינה טרפות אבל דגים דאין במינם טרפות אימא לא תיקו: ד] מה חלב ושתי כליות. נ"ב עיין תוס' זבחים דף צ"ח ע"א: ה] שאין ת"ל ומה שלמים: ד] ויצא לאויר העולם דאין איסור חלב:

גליון הש"ס

גמ' דכל אמר לדברי המתיר. עי' בב"ק דף מז ע"א תוס' דיה מ"מ: **בעין משפט** תוס' ד' מיי' פ"ז* מהל' מאכלות אסורות הל' ח אם איתא בסיפוך דחלבו כחלב מיה:

[ועי' תוס' כריתות כנ: ד"ה נולדות] [לעיל עד.]

[תוספתא פ"ד]

[אם איתא רבי אומר]

עוקצין פ"ג מ"ח

[לעיל מב. וש"נ]